

tului². Deci învățătorul — arătând deosebirea dintre ființă, după care Cuvîntul, chiar întrupîndu-Se, a rămas simplu și întreg ipostas, după care, prin asumarea trupului, S-a făcut compus și a viețuit în vederea mîntuirii ca Dumnezeu pătimitor — zice: «Ca nu cumva, atribuind din neștiință firii cele ale ipostasului, să ne închinăm, ca arienii, unui dumnezeu pătimitor prin fire»³. Apoi a adăugat: «Nimic nu ne împiedică să zicem chiar înomenit», nu numai din pricina arienilor, care puneau în locul sufletului dumnezeirea, și a apolinariștilor care susțineau un

2. Luînd firea omenească în sinea Sa, Fiul lui Dumnezeu a făcut-o parte a sinei sau a ipostasului Său. Sinea Sa, după întrupare, cuprinde și firea umană. Conștiința Lui de sine implică și umanitatea Sa. De aci se vede că noțiunea de ipostas are, pe lângă sensul de întreg ce stă de sine, și pe acela de a avea în cadrul său un factor spiritual. În om, acesta este mintea, care e centrul sufletului. Și întrucît ipostasul sau persoana ca întreg e ultimul for al deciziilor și actelor sale, de el ține și libertatea. Iar întrucît el face ca trupul să se integreze în această unitate, trebuie să vedem în el o putere care leagă trupul de sine, un fel de virtualități care se actualizează în organizarea trupului și în susținerea lui. În spirit sînt deci ca virtualități atît țesătura rațională care ia forma plastică a trupului, cît și sensibilitatea trăită conștient prin trup în legătură cu lumea. Acestei raționalități îi corespunde rațiunea cunoscătoare aflătoare în spirit sau în minte. Pe de altă parte sinea conștientă a omului, ca bază spirituală a ipostasului, are și o dimensiune a profunzimii, care o face de nedefinit. Unii Părinți îi spun acestei dimensiuni «inimă», socotind-o ca un fel de centru al tuturor puterilor sufletului și trupului, legînd întregul uman și cu infinitatea lui Dumnezeu. Iar întrucît firea umană e menită să cuprindă toate rațiunile celor create, Logosul întrupîndu-Se Se face ipostas al tuturor acestor rațiuni.

Dar pe cînd cuprinderea și adîncimea sinei sau ipostasului sau persoanei umane include trupul și sufletul ca două părți ce formează o singură fire, ce se zămislește și se naște deodată și se repetă ca ipostas propriu și nou în mod general, iar adîncimea sinei pătrunde în infinitatea dumnezeiască ca în ceva străin de ea însăși, ipostasul lui Hristos are o extindere de altă lărgime și adîncime, unind în sinea Sa atît firea dumnezeiască, cît și firea omenească, iar sinea Sa nu pătrunde în Dumnezeu cel infinit ca în ceva străin, ci El însuși este prin sinea Sa și Dumnezeu cel infinit. Și totuși, cele două părți sînt unite într-un ipostas, încît Hristos se trăiește atît ca om cît și ca Dumnezeu. Taina cea mare este unirea celor două părți atît de distanțate într-un ipostas, sau o persoană. Este cu neputință de înțeles ce repercusiuni trebuie să aibă asupra firii umane această uniune a firii umane și divine într-un ipostas. Este cu neputință de înțeles cum se deschid minții umane a lui Hristos adîncimile divine. Cum simte Fiul lui Dumnezeu ca ale Sale pătimirile trupului? Putem folosi eventual o analogie: mintea omenească nu e înțepată de culele de care e înțepat trupul; totuși ea participă într-un mod spiritual la durerea simțită de trup. Ba propriu-zis mintea face trupul să simtă și mai intens înțepăturile. Dacă în spiritul nostru se reflectă într-un mod spiritual durerile simțite de trup, nu se reflectă oare și în temelie divină sau în ipostasul lui Hristos durerile trupului Său?

Însușindu-și odată cu firea omenească afectele sau pătimirile intrate în această fire după căderea în păcat, Hristos le limitează pe de altă parte în satisfacerea lor (foamea d. ex.), sau pune toată răbdarea, întărită în El de dumnezeirea Lui, în suportarea lor (a chinurilor morții). Prin aceasta le satisface sau le rabdă în chip nepăcătos, sau înfrînge ispita care vine de obicei prin ele spre păcătuire, comunicîndu-ne și nouă această putere de ordin spiritual. El pătimește nu satisfăcînd patimile, deci nu păcătuind, ci le pătimește împotrîvîndu-Se păcatului pentru că nu primește păcatul; iar prin aceasta slăbește patimile care de obicei prilejuiesc păcatul.

3. Astfel pătimirile firii sînt asumate de ipostasul Cuvîntului, întrucît El își «lărgește» paradoxal, prin cheneză, ipostasul, prin asumarea și experiența firii noastre, dar nu imprimînd în firea Lui dumnezeiască pătimirile firii umane. El suportă pătimirile firii noastre ca ipostas, sau ca Cel ce a devenit un ipostas în care se cuprinde și firea umană. Dar nu prin firea Lui dumnezeiască, cum ziceau arienii, în sens panteist.